

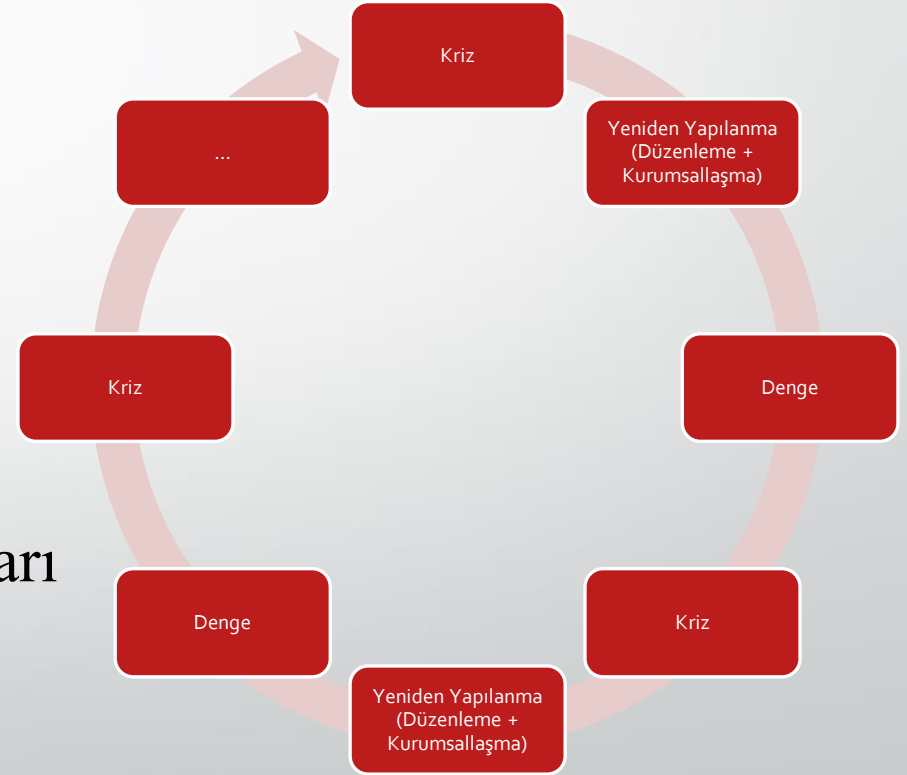
Küreselleşme, Dijitalleşme ve ve Kamu Yönetimi

2. Hafta

Kapitalizmin Krizleri ve Kamu Yönetimi

- Kapitalizmi yaşatan döngü

Devletin rolünü belirleyen ► piyasa başarısızlıkları



Kapitalizmin krizleri ve Kamu Yönetimi

- 1873 krizi: Yaygın birikim rejiminin sonu (piyasaya devlet müdahalesinin artışı)
- 1929: Keynesyen politikalar, piyasaya daha geniş devlet müdahalesi (müdahaleci, planlayıcı, üretici, sorumlu, sosyal devlet)
- 1970'ler: Küreselleşme + yeni sağ politikalar: küçük-etkin-hakem-düzenleyici devlet)
- 2008 krizi: Anglo-Sakson küreselleşmenin sonu (?), Anti-küreselleşme, Neo-Keynesyen ve koruyucu politikalar
 - Dijitalleşme, yapay zeka ve yönetim: dijital kapitalizm, gözetleyici kapitalizm vb.
 - Üretimde emeğin sonu mu? Peki üretileni kim tüketecek? Kapitalizm kendi kendini yok mu edecek?
 - Devlet egemenliğine bir tehdit: Sanal, kripto para

Yeni Kamu İşletmeciliği (New Public Management -NPM)

- Devletin işletmeci bir zihniyetle örgütlenmesi ve çalışması için gerekli dönüşümleri içeren bir yaklaşım. Weberyen / klasik kamu yönetimi yaklaşımının eleştirisi üzerinde yükselir.
- Geleneksel kamu yönetiminden yeni kamu işletmeciliği yaklaşımına geçiş

Geleneksel Kamu Yönetimi

- Weber'in geliřtirdiđi bürokrasi modeline göre örgütlenme (hukuki rasyonel bürokrasi)
 - Önceden belirlenmiř kurallara
 - Merkeziyetçiliđe
 - Dikey, katı hiyerarřiye
 - İşbölümü ve uzmanlaşmaya
 - Yazılı ve biçimsel iletişime
 - Ayrıntılı düzenlemelere, biçimselliğe
 - Hukuki rasyonel bürokrasiye dayalı örgütlenme

Geleneksel Kamu Yönetimi

- İşbölümü ve işbirliğine dayalı çalışma düzeni
- Memurluk: Genç yaşta girilen ve ömür boyu sürdürülen bir meslek; güvenceli istihdam
- Kamusal mal ve hizmetlerin temel olarak kamu bürokrasisince üretimi
- Denetimde kurallara uymak önemli yapmadıklarından değil, yaptıklarından sorumlu olma
- Sonuçlardan daha çok sürece önem verme

Yeni Kamu İşletmeciliği (YKİ)

- Hiyerarşinin yumuşatıldığı; adem-i merkeziyetçi, esnek, değişebilen, küçük örgütsel yapılanmalar
- Matriks (karma) veya proje bazında yapılanma; şirketvari, melez örgütler (kalkınma ajansları),
- Alternatif örgütlenmelere açıklık; gerekirse bir iş için birden fazla birim kurulması ve daha iyiyi daha az maliyetle gerçekleştirenin desteklenmesi

Yeni Kamu İşletmeciliği (YKİ)

- Rekabete dayalı çalışma düzeni (kamu yönetiminin kendi birimleri arasında rekabet; kamu hizmetlerini görecek şirketlerin seçiminde rekabet)
- Kamu hizmetlerinin icrasında piyasa mekanizmalarına öncelik; yapmak yerine yaptırmak; hizmet satın almak; rekabete, ekonomik ve verimliliğe vurgu
- Kamu harcamalarında disiplin; performansa dayalı bütçeleme

Karar Alma Biçimi: Yönetişim (*Governance*)

- Kamusal siyasaların belirlenmesi yalnızca siyasetçilere ve bürokratlara bırakılmamalı; bu kararlardan etkilenecek kesimler de sürece dahil edilmeli
 - ▶ piyasa güçlerinin karar sürecine dahil olması
- Yetkinin aşağılara doğru kaydırılması; ademi merkezileşme
- Sivil toplum kuruluşlarından hem karar sürecinde hem de kamu hizmetlerinin yürütülmesinde daha çok yararlanılması

Yeni Kamu İşletmeciliği (YKİ)

- Kamu yönetiminin işleyişinde kamu yararı ölçütünün öneminin görelî olarak zayıflatılması; işletme yönetimine özgü yöntem/tekniklerden daha fazla yararlanma gereğinin vurgulanması
- Kamu sektörü ile özel sektör arasındaki farklılıklardan daha çok benzerliklerin vurgulanması
- Kamu yönetiminin daha çok bir teknik süreçler bütünü olarak algılanması

Yeni Kamu İşletmeciliği (YKİ)

- Denetimde hukuka uygunluk ölçütünün yanı sıra performans ölçütünün önem kazanması
- Kurumsal düzeyde performansa dayalı kaynak tahsisi
- Kamu hizmetinden yararlananlar ile hizmeti sunanlar arasındaki ilişkinin yeniden tanımlanması: “yurttaş”ın “müşteri” ile ikamesi

Yurttaşlık ► siyasal, sürekli ve hak temelinde

Müşteri ► geçici, ödeme gücüne bağımlı

Yeni Kamu İşletmeciliği (YKİ)

- Yeni bir yönetici modeli: proaktif, girişimci ve yetkilendirilmiş yönetici
 - Karar alma ve uygulamada daha fazla yetki verilmeli
 - Yöneticilere özerklik tanınmalı; siyasi otoritelerce belirlenen amaçlara ulaşmada manevra alanı sağlanmalı
- Yönetici, yalnızca yaptıklarından değil yapmadıklarından; nasıl yaptığından değil aynı zamanda yaptıklarının sonuçlarından da sorumlu olmalı

YKİ'de Kamu Görevlisinin Durumu

- İşe almada ve işten çıkarmada esneklik
- Performansa dayalı değerlendirme ve ücretlendirme.
- ▶ Sorun: Kamu hizmetleri nasıl ölçülecek; objektif ölçüm kriterleri nasıl belirlenecek ve tarafsız uygulama nasıl olacak?
- Esnek çalışma saatleri
- Sözleşmeli istihdam

YKİ'nin Sönümü

DÖNGÜ SÜRÜYOR

- 2008 krizi
- Yeni kamu işletmeciliği reformları ► YKİ sonrası reformlar – Yeni Weberyen reformlar ► Dijital çağ-dijital kapitalizm

Kapitalizmin Krizleri

Dijitalleşme, Yapay Zeka, Yönetim/Kamu Yönetimi

- 2020'ler: Dijital kapitalizm, Gözetleyici kapitalizm vb.
 - Emeksiz/insansız üretim mi? Peki üretileni kim tüketecek? Kapitalizm kendi kendini yok mu edecek?
 - Robotların mülkiyeti?
 - Devlet egemenliğine bir tehdit: Sanal, kripto paralar (devlet düzenlemesinin dışına kaçış)
 - Dijital siyaset-demokrasi-diplomasi, akıllı kent, akıllı kamu hizmetleri, akıllı yurttaş...
 - Her üretim türü, kendisini ayakta tutacak bir yönetim ideolojisini üretir
 - Sanayi kapitalizmi: bilimsel yönetim vb. klasik akım
 - Küresel kapitalizm: yeni kamu işletmeciliği
 - Dijital kapitalizm: yönetsel ideolojinin yeniden üretilmesi ihtiyacı

Kapitalizmin Krizleri

Dijitalleşme, Yapay Zeka, Yönetim/Kamu Yönetimi

- Dijital devlet/kamu yönetimi:
- Nasıl bir düzenleme? Devletin bu çağdaki rolü?
- Nasıl bir üretim? Emek, artı değer, üretim-tüketim
- Nasıl bir kamu yönetimi?
- Nasıl bir kamu hizmeti?
- Nasıl bir kamu görevlisi?
- Nasıl bir yurttaşlık?